

ҚОПЛАМА ЭКИНЛАР

БУ НИМА ДЕГАНИ

Қоплама экинлар = тупроқнинг “кўрпаси”

ҚОПЛАМАЛИ ТУПРОҚ

10 йил давомида тупроқнинг 1 сантиметридан айрилиш мумкин

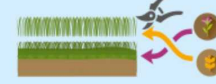

ҚОПЛАМАСИЗ ТУПРОҚ

ЎЗБЕКИСТОНДА ФОЙДАЛАНИШ МУМКИНИМИ?

асосий экинлар, дейлик, пахта билан буғдой орасида

асосий экиндан сўнг паст буйли экин, масалан, буғдой остидаги беда қолади

Нам етарли бўлса, жонли қоплама экиндан фойдаланган маъқул. Нам бўлмаса, мульчалашдан – ҳосили йиғилиб бўлинган экин поясини майдалаб, тупроқ устига қоплама қилишдан маъқули йўқ.

ҚОПЛАМА ЭКИНЛАР

Афзалликлари

тупроқни куйиб кетишдан, қуёш қурийтиб юборишидан, унумдор қатлам йўқолишидан, шамол таъсирида емирилишидан ҳимоялаш

қоплама экинлар илдири тупроқнинг берчлашган қатламини юмшатади

тупроқ тузилмасини яхшилайди, ғовақлигини оширади ва намни сақлайди

бегона ўтлар кўпайиб кетишига йўл қўймайди

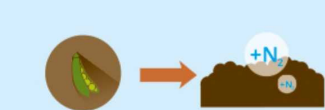
зараркунандаларни ҳайдайди

тупроққа органик моддалар қўшади ва тупроқ унумдорлигини оширади

озуқа моддалар айланишини тиклайди

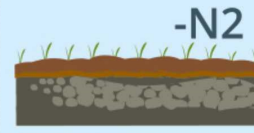

дуққакли экинлар — тупроқ таркибида азот миқдорини оширади

тупроқ биологиясини (макро- ва микрофлора ва фаунасини) яхшилайди

Камчиликлар

Қоплама экинларнинг чириши асосий экинлар ўсишининг дастлабки вақтида азот етишмаслигига сабаб бўлиши мумкин.

Қоплама экинлар қўшимча сармоя талаб этади. Лекин улар харажатларни биомасса олиш орқали бевосита ҳамда келгусида ҳосилдорликни ошириш орқали билвосита қоплайди.

ДУҚҚАКЛИ ЭКИНЛАР = АЗОТ

Дуққакли экинлар қоплама экин сифатида экилса, азот ўғити ўрнини бемалол босади, чунки илдиэлари тупроқда азот йиғади. Турли дуққакли экинлар турли миқдорда азот йиғади. Азот нархи 0.038\$/кг бўлган тақдирда фермер 11–68\$/га маблағни тежаш мумкин.

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚАНДАЙ ҚОПЛАМА ЭКИНЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ МУМКИНИ?

Экин ва уруғ қадаш санаси

Бир хил қоплама экин ёки турли экинлар уруғини аралаштириб “коктейль” (аралашма) уруғини қадаш мумкин.

эспарцет
01-30 март

хўдра экин
июнь-июль

тритикале (буғдой билан жавдар дурагайи)
10-30 октябрь

кузги дала нўхати
01-20 ноябрь

кроталария
июнь-июль

дала нўхати
июнь-июль

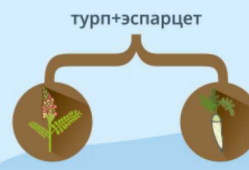
хашаки нўхат
01-20 ноябрь

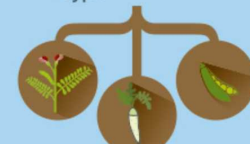
турп
01-20 ноябрь

Турпни (кузда, яъни ноябрдан ташқари) февраль охири ва март ойида ҳам тўлиқ экиш мумкин!

хашаки нўхат+кузги дала нўхати+турп

кроталария+хўдра+озуқабоп нўхат

